

Ķirši (*Cerasus*) ir plūmju ģints (*Prunus*) apakšģints koki vai krūmi. Ķiršu apakšģintī ietilpst aptuveni 150 sugas, no kurām kultivē apmēram 60 sugas. Visizplatītākās sugas ir

saldais ķirsis

(
Prunus avium

) un

skābais ķirsis

(
Prunus cerasus

). Par ķiršiem dēvē arī šo augu augļus —
kauleņus

, kas tiek lietoti uzturā. Ķiršus audzē arī kā
krāšņumaugus

, piemēram,
akmens ķirsi

(
Prunus mahaleb

),
tūbaino ķirsi

(
Prunus tomentosa

),
zemo ķirsi

(
Prunus pumila

) un
Besija ķirsi

(
Prunus besseyi

).

Ķirši ir vasarzaļi augi ar veselām, zāģzobainām, pamīšus sakārtotām lapām. Ziedi ir divdzimumu, ar divkāršu

apziedni

. Ziedu krāsa ir balta

vai rožaina (šķirnēm var būt arī sarkanīgi toņi), ķirši zied maija sākumā.

Kaut arī skābie un saldie ķirši ir seni, garšīgi un izsmalcināti augļi, tie ir izcilu dzērienu un skaistuma avots, ir zināms samērā maz par to izcelšanos, attīstību un izplatību vēstures gaitā. Tiek uzskatīt, ka saldie ķirši ir cēlušies ap Kaspijas un Melno jūru, Eiropas un Āzijas robežu rajonos. Skābo ķiršu dzimtene ir ļoti tuvu saldo ķiršu izcelsmes vietām.

Arheoloģiskajos izrakumos ķiršu kauliņi atrasti jau neolītiskajā periodā, apmēram pirms 4-5 tūkstošiem gadu. Ķiršus pirmais aprakstījis Teofrasts 300 gadus pirms mūsu ēras. Kopš Romas impērijas laikiem ķirši bija populārāki kā dārzu un ceļmalu koki. Senie raksti no Grieķijas liecina, ka saldus ķiršus audzēja ne tikai augļiem, bet kokus izmantoja arī koksnei.

Galvenokārt izplatīti zemeslodes Z puslodē. Ķiršiem vēlams kaļķiem bagāta zeme. Dārzkopībā izšķir skābos un saldus ķiršus. Saldo ķiršu šķirnes pavairo tikai potējot, bet skābos-potējot kā arī no sakņu atvasēm, ja vecie koki arī tāpat pavairoti un ir tiešām vērtīgi. Skābos ķiršus vēlams audzēt krūma formā, bet saldus pus cēluma veidā ar 1-1,5m garu stumbru. Vēlamais stādīšanas laiks ir pavasaris, pirms pumpuru briešanas vai to briešanas laikā.

ĶIRŠU STĀDUS VAR IEGĀDĀTIES:

Nosaukums/ www	Darbības veids
----------------	----------------

Latvijas valsts augļkopības institūts

www.lvai.lv

Augļu koku, ogulāju, ceļiņu un citu dekoratīvo kultūru stādi. Konsultācijas augļu dārzu kopšanā un ierīkošanā.

Z/S Liepas

www.liepas.lv

koku, ogulāju un rožu stādu tirdzniecība

Stādaudzētava Blīdene

www.stadiblidene.lv

Dekoratīvo stādu audzēšana, stādu komplektēšana, dižstādi

Zaļais serviss

www.zalaisseviss.lv

Dekoratīvo stādu tirdzniecība, dižstādi, stādu komplektēšana, dārzkopības preces. Latvijas ražojumi

